

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ ЖІНКИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

УДК 159.9:316.4

Світлана Сергіївна Дубова,

*студентка II-го курсу спеціальності «Практична психологія»,
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»*

Постановка проблеми. Важливою умовою успішної інтеграції людини в суспільство є розвиток внутрішньо та зовнішньо узгодженої системи соціально-психологічних засобів організації власного життя, тобто стилю життя. Одним з механізмів переплавляння індивідуальних якостей на інтегровану систему саморегуляції особистості є процес її самоактуалізації.

Сьогодні важливо дослідити самоактуалізацію жінки у сучасній соціокультурній ситуації та її зв'язок з гендерними установками у сучасному суспільстві. У зв'язку з цим проблема вивчення процесу самоактуалізації сучасної жінки на різних етапах її особистого і суспільного життя, а також детермінація цього процесу, є особливо актуальною у сучасній психології [1; с. 74].

Короткий аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема самоактуалізації жінок є однією з основних у сучасній психології. Існують різні погляди на сутність цього поняття.

Особливості самоактуалізації та функціонування Я-концепції в середньому віці відображаються, здебільшого, в різноманітних теоріях криз (Ф. Є. Василюк, Г. А. Вайзер, Л. С. Виготский, Г. Г. Горелова, О. М. Дьомін, В. В. Козлов, Б. Лівехуд, Е. Ліндемманн, Г. Сельє, Т.М. Титаренко, Г. Шихі, Е. Еріксон та ін.). Значна кількість досліджень з проблеми формування і розвитку Я-концепції свідчать про обумовленість цього процесу з одного боку, специфікою соціалізації, а, з іншого, індивідуалізацією особистості (О. Г. Асмолов, Г. В. Гребеньков, О. В. Грибакін, В. М. Дьячков, Т. П. Єрошкіна, О. О. Люб'якін, О. В. Нечаєв, І. І. Резвицький, Д. І. Фельдштейн).

У вітчизняній психології показано, що усвідомленню власної ментальної моделі в дорослому віці перешкоджає, зокрема, кризовий стан особистості (Т. М. Титаренко), коли її поведінка соціально невмотивована, вона має неадекватний рівень самооцінки, не вміє регулювати власні емоційні стани, не здатна до саморозвитку, до провідних способів діяльності здорової особистості (Г. С. Костюк).

Виклад основного матеріалу дослідження. Самоактуалізація – це процес розгортання та дозрівання початково закладених в організмі й особистості задатків, потенцій та можливостей.

Потреба в самоактуалізації – це потреба у реалізації своїх здібностей та талантів, творчого потенціалу, втілення «себе». Потреби

даного рівня можуть бути реалізовані лише за умови задоволення потреб, що лежать на нижчих рівнях. Тому самоактуалізації досягає лише невеликий відсоток людей (приблизно 1 %). Такі люди володіють особистісними характеристиками, якісно відмінними від особливостей невротиків та людей, які не досягли такого рівня зрілості: незалежністю, креативністю, філософським світоглядом, демократичністю в стосунках, продуктивністю у всіх сферах діяльності та т.п. [2; с. 136].

У вітчизняній та зарубіжній психології проблема самоактуалізації та самореалізації як цілісного феномена фактично не розроблялася, але постійно перебувала в полі зору дослідників, розглядалися її окремі аспекти. Сьогодні активно виявляється інтерес до феномена самореалізації, осмислюються ідеї зарубіжних психологів, уживаються спроби усебічного вивчення та опису цього явища для різних сфер життєдіяльності людини. Однак, як показує аналіз наукових праць, на сьогодні існує неоднозначне тлумачення сутності, джерел і критеріїв самореалізації, компонентів та її внутрішньої структури.

Аналізуючи своєрідність компонентної структури самореалізації особистості, яка описується дослідниками, можна зазначити, що незважаючи на певні розбіжності науковців щодо виділення структурних складових, вони все-таки одностайні в тому, що вона є складним психологічним утворенням у структурі інтегральної індивідуальності, яке виконує систематизуючу функцію.

Самоактуалізація жінки може бути як операціональний аналог особистісної зрілості, коли людина знаходить можливість істинного розвитку, здатність творити, перетворювати і облагороджувати середовище проживання. Таку людини характеризує щира зацікавленість в особистісному зростанні й вдосконаленні інших людей, прагнення підтримати це зростання, не нав'язуючи, як зразок, свої сформовані соціальні стереотипи [3, с. 221].

Людина реалізує себе протягом усього життя у різних сферах життєдіяльності, основною з яких є сфера професійної діяльності. У професійній діяльності знаходяться реальні можливості досягнення вершин людських прагнень, розкриття творчих потенціалів.

Вибір фаху і подальший процес професіоналізації постають як розгорнутий в індивідуальному часі зтяжний етап формування особистості. Цілісно організований етап, який містить у собі багато стадій, відповідних виникненню різного типу протиріч, їх усвідомлення суб'єктом і вирішення, що приводить до якісного перетворення особистості, до її постійного зростання.

Висновки. Таким чином можливість людини розвинутися та реалізувати свій потенціал, самореалізуватися, самоактуалізуватися у фаховій діяльності є вирішальним чинником оптимальної професіоналізації.

Список використаної літератури.

1. Альошина Ю. Є., Волович О. С. Проблеми засвоєння ролей чоловіка та жінки// Питання психології. - 1991. - № 1- С.74
2. Аладін А.А., Пергаменщик Л.А., Фурманов І.А. Психодіагностика та психокорекція в виховному процесі. Мн., 1992. - № 2.- С. 136
3. Асмолов А. Г. Культурно-історична психологія та конструювання світів. - М.; Воронеж, 1996. - № 3.- С. 221

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДЕСТРУКТИВНИХ ПРОЯВІВ АГРЕСИВНОСТІ ПІДЛІТКІВ

УДК 159.922.763

Тетяна Михайлівна Душук,

*студентка II-го курсу спеціальності «Практична психологія»,
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»*

Актуальність дослідження. Серед пріоритетних напрямків сучасної психології вагомим місцем посідає дослідження широкого кола питань, пов'язаних з проблемною поведінкою підлітків, які схильні до девіацій [1-2]. Формування соціально-свідомої відповідальної поведінки особистості пріоритетне завдання виховання. У зв'язку з цим, зростає актуальність досліджень умов виховання підлітків, запобігання деструктивній агресивній поведінці неповнолітніх, її психокорекції.

Короткий аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковцями досліджено соціально-педагогічні та психологічні причини виникнення асоціальної поведінки неповнолітніх (Ю. В. Гербеєв, Е. Г. Костяшкін, Г. П. Медведєв, В. М. Оржеховська та ін.), шляхи і засоби попередження агресивної поведінки підлітків (В. Г. Баженов, О. Д. Гонєєв, Л. В. Кондратова та ін.), профілактики агресивної поведінки неповнолітніх (І. В. Козубовська, Т. Є. Колесіна, О. П. Лящ, І. І. Парфенович, Г. О. Пономаренко та ін.), фактори, що впливають на формування деструктивної поведінки особистості та особливості корекційної роботи з підлітками (І. Доллард, К. Леонгард, Д. Міллер та ін.).

Мета наукової публікації полягає у визначенні психологічних особливостей деструктивних агресивних проявів у підлітків.

Виклад основного матеріалу дослідження. За результатами спостереження і експертного оцінювання проявів агресивної поведінки учнів молодшого і старшого підліткового віку можемо констатувати наступне. Більш критичні оцінки щодо агресивної поведінки підлітків висловлюють педагоги, а найбільшу толерантність проявляють батьки. Водночас, в оцінках експертів (70 батьків, 2 педагоги і шкільний психолог) виявлено таку тенденцію: учні молодшого підліткового віку